

BEZORGEN
De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA Den Haag

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
T 070 – 342 43 44
E voorlichting@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 13 juni 2018
BETREFT Beantwoording vragen Tweede Kamer over de Resultaten
verantwoordingsonderzoek 2017: de Staat van de rijksverantwoording

Geachte mevrouw Arib,

Hierbij bieden wij u de op 12 juni 2018 vastgestelde antwoorden aan op de door de Vaste Commissie voor Financiën gestelde vragen over de *Resultaten verantwoordingsonderzoek 2017* naar aanleiding van de *Staat van de rijksverantwoording*.

Algemene Rekenkamer

drs. A.P. (Arno) Visser,
president

drs. M.J.P. (Mark) Smolenaars,
wnd. secretaris

Antwoorden Algemene Rekenkamer bij vragen van de Tweede Kamer over de Resultaten verantwoordingsonderzoek 2017 naar aanleiding van de Staat van de rijksverantwoording 2017

2/4

Vraag 1

Waarom zijn de problemen bij de Rijksdienst voor Caribisch Nederland die in 2014 zijn aangekaart, niet eerder opgelost? Welke maatregelen zijn getroffen?

De aanpak van de in 2014 geconstateerde problemen is traag verlopen. Hiervoor zijn meerdere oorzaken. Zo werkte de hoge personele doorstroming belemmerend voor het realiseren van een duurzame aanpak. Ook vroegen wij ons af of de beschikbaar gestelde personele capaciteit en financiële middelen wel voldoende aansloten op de uitdaging om de informatiebeveiliging op orde te brengen.

De trage aanpak is ook opmerkelijk vanwege de rijksbrede verantwoordelijkheid van de minister van BZK. Voor informatiebeveiliging stelt zij kaders op waar andere ministeries aan moeten voldoen. Idealiter vervult zij een voorbeeldfunctie als het gaat om het voortvarend op orde brengen van de informatiebeveiliging.

De afgelopen jaren is er wel enige vooruitgang geboekt. Vooral de organisatie van de informatiebeveiliging is verbeterd. Zo is in 2016 een Chief Information Security Officer aangesteld en is in 2017 een beveiligingscoördinator benoemd die verantwoordelijk is voor de fysieke beveiliging.

Zoals aangegeven in ons rapport bij het Jaarverslag 2017 voor Koninkrijksrelaties hebben wij de problemen bij de Rijksdienst voor Caribisch Nederland als ernstige onvolkomenheid aangemerkt. Gezien het langdurig karakter en de ernst van de geconstateerde problemen hebben wij op 4 april 2018 bezwaar gemaakt tegen de informatiebeveiliging bij de Rijksdienst Caribisch Nederland.¹ Naar aanleiding van ons bezwaar heeft de minister (tijdelijke) maatregelen getroffen om belangrijke verbindingen beter te beveiligen. Tevens heeft de minister een verbeterplan opgesteld. Gezien de genomen maatregelen en het verbeterplan hebben wij besloten ons bezwaar niet te handhaven. De correspondentie over dit onderwerp is te vinden op onze website.

Voor de uitvoering van het plan hebben wij de minister gewezen op het belang van een gedegen inbedding van de activiteiten in het informatiebeveiligingsbeleid van BZK en op de

---

¹ De Algemene Rekenkamer kan in het kader van het verantwoordingsonderzoek bezwaar maken wanneer zij ernstige en/of langdurige onvolkomenheden, fouten, onzekerheden en/of onrechtmatigheden constateert. Bezwaar is een zwaar instrument dat de Algemene Rekenkamer specifiek inzet via een procedure zoals in de Comptabiliteitswet is omschreven.

scherpe prioriteitstelling die nodig is om de benodigde schaarse ICT-deskundigheid beschikbaar te stellen. We zullen de uitvoering van het verbeterplan aandachtig volgen.

3/4

Vraag 2

Zouden de problemen bij de Belastingdienst net zo groot zijn geweest, wanneer de vertrekregeling er niet was geweest?

Niet alle problemen bij de Belastingdienst staan in relatie tot de vertrekregeling. Met de vertrekregeling werd beoogd de uitstroom van medewerkers op de circa 5000 functies die uit hoofde van de Investeringsagenda zouden komen te vervallen op gang te brengen. Door de wijze waarop de vertrekregeling is vormgegeven zijn er meer en voor een deel ook andere medewerkers dan beoogd vertrokken, waarbij ook het moment van vertrek veelal eerder was dan beoogd en niet in de pas liep met de beoogde vernieuwingen (mismatch). Het gevolg hiervan is dat er een tekort aan personeel op bepaalde functies dreigt te ontstaan. Dit is een van de problemen waarmee de Belastingdienst momenteel geconfronteerd wordt. Andere problemen, zoals de aansturing van en het toezicht op de Belastingdienst, de verouderde IT-systemen, de managementinformatie en het strategisch personeelsbeleid staan los van de vertrekregeling.

Vraag 3

Hoe groot zijn de personeelstekorten bij de politie en bij het Openbaar Ministerie?

Deze vraag kunnen wij op grond van ons verantwoordingsonderzoek niet beantwoorden omdat onze onderzoeken naar de politie en het Openbaar Ministerie er niet op waren gericht de omvang van de tekorten vast te stellen. De uitspraak in de Staat van de Rijksverantwoording over personeel bij de politie betreft alleen de knelpunten van met name voldoende gekwalificeerde ICT'ers.

Vraag 4

Had de overheid kunnen voorkomen dat de verkoop van 83 panden slechts 2 miljoen euro opleverde? Zo ja, op welke wijze?

De verkoop van 83 panden zijn het gevolg van het programma Compacte Rijksdienst. In eerder onderzoek waarschuwden wij voor de gebrekkige onderbouwing van de business case ('Staat van de rijksverantwoording 2011' en 'Staat van de rijksverantwoording 2012'). We hebben aanbevolen de panden eerst te laten taxeren alvorens te bepalen welke panden konden worden afgestoten ('Huisvesting door het Rijksvastgoedbedrijf' (2015)). Tot slot is het zaak te bepalen in welke mate financiële doelstellingen worden afgewogen tegen maatschappelijke doelstellingen ('Staat van de rijksverantwoording 2013').

Vraag 5

Kunt u toelichten waardoor het zicht van de Kamer op de verkoopopbrengsten van overheidslanden zo vertroebeld is?

In ons onderzoek signaleren we dat de minister van BZK uw Kamer beter had kunnen informeren over de plannen die de minister voor de bezuinigingen van het vastgoed heeft gemaakt en over de feitelijke realisatie van besparingen.

Wij hebben de minister dan ook aanbevolen uw Kamer beter te informeren. Dit gaat wat ons betreft over de businesscase, de doelstellingen en de realisatie.

We hebben de aanbeveling gedaan om de huisvestingsplannen te herijken. De plannen zouden het karakter moeten hebben van een samenhangend langetermijn huisvestingsplan (inclusief de *financiële* en *maatschappelijke* gevolgen voor de vastgoedportefeuille). Onderdeel hiervan is een visie hoe het RVB wil omgaan met de dynamiek van de vastgoedmarkt. Tevens kan de minister rekening houden met de nieuwe taken en bevoegdheden uit het regeerakkoord, zoals ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening en de energietransitie voor Nederland. Vanzelfsprekend zou de minister deze informatie met u moeten delen en u moeten informeren over de voortgang van de plannen. Het feit dat dit deels vertrouwelijke informatie is, zou de minister er niet van hoeven te weerhouden u actief inzage in de plannen te geven.